

I

(Rättsakter vilkas publicering är obligatorisk)

RÅDETS FÖRORDNING (EG) nr 1257/96

av den 20 juni 1996

om humanitärt bistånd

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 130w, i detta,

med beaktande av kommissionens förslag⁽¹⁾,

i enlighet med det förfarande som anges i artikel 189c i fördraget⁽²⁾, och

med beaktande av följande:

De nödlidande befolkningsgrupper som är offer för naturkatastrofer, krig, konflikter eller andra liknande extraordinära omständigheter har rätt till internationellt humanitärt bistånd, när det visar sig att de inte på ett effektivt sätt kan få hjälp av sina egna myndigheter.

Civila insatser för att skydda offer för konflikter eller liknande extraordinära omständigheter omfattas av internationell humanitär rätt och följaktligen bör dessa införlivas i de humanitära insatserna.

Humanitärt bistånd omfattar inte bara genomförandet av akuta hjälpinsatser för att rädda och skydda människoliv i och efter krissituationer, utan också genomförandet av insatser som syftar till att underlätta eller möjliggöra fritt tillträde till offren och till fri framkomlighet för denna hjälp.

Humanitärt bistånd kan utgöra en förutsättning för utvecklings- eller återuppbyggnadsåtgärder och bör följaktligen omfatta en krissituation och dess efterverkningars hela längd, och i detta sammanhang kan den omfatta kortsiktiga rehabiliteringsåtgärder för att underlätta att hjälpen kommer fram, förebygga att effekterna av krisen förvärras och börja hjälpa de drabbade befolkningsgrupperna att åter uppnå ett minimum av självförsörjning.

⁽¹⁾ EGT nr C 180, 14.7.1995, s. 6.

⁽²⁾ Europaparlamentets yttrande av den 30 november 1995 (EGT nr C 339, 18.12.1995, s. 60), rådets gemensamma ståndpunkt av den 29 januari 1996 (EGT nr C 87, 25.3.1996, s. 46) och Europaparlamentets beslut av den 21 maj 1996 (EGT nr C 166, 10.6.1996).

Insatser bör i synnerhet göras på det katastrofförebyggande området för att säkerställa en beredskap för de risker som är förbundna med katastrofer och följaktligen bör ett lämpligt varnings- och interventionssystem inrättas.

Följaktligen är det lämpligt att säkra och öka effektiviteten och enhetligheten mellan de gemenskapsbestämmelser och de nationella och internationella bestämmelser som rör förebyggande åtgärder och intervention för att avhjälpa de behov som uppstått till följd av naturkatastrofer eller katastrofer som framkallats av människan eller av jämförbara extraordinära omständigheter.

Humanitärt bistånd som endast syftar till att förebygga och lindra mänskligt lidande bör, beviljas utan åtskillnad mellan offren vad gäller ras, etniskt ursprung, religion, kön, ålder, nationalitet eller politisk tillhörighet och får inte styras av eller underordnas politiska hänsynstaganden.

Beslut om humanitärt bistånd bör fattas opartiskt och enbart grunda sig på offrens behov och intressen.

Grundläggande för att Europeiska gemenskapens humanitära insatser skall vara effektiva är en nära samordning mellan medlemsstaterna och kommissionen, både på beslutsnivå och på plats.

Europeiska gemenskapen bör, inom ramen för sin medverkan till att öka det humanitära biståndets effektivitet på internationell nivå, bemöda sig om samarbete och samordning med tredje land.

Dessutom bör i samma syfte kriterier fastställas för samarbete med icke-statliga organisationer samt internationella organ och organisationer som är specialiserade på humanitärt bistånd.

Icke-statliga organisationer och andra humanitära institutioners oberoende och opartiskhet måste bibehållas, respekteras och uppmuntras när humanitärt bistånd ges.

På det humanitära området bör samarbete främjas mellan icke-statliga organisationer i medlemsstaterna samt i andra i-länder och likartade organisationer i berörda tredje länder.

På grund av de särdrag som utmärker humanitärt bistånd, bör man upprätta förfaranden, som är effektiva, smidiga, öppna och vid behov snabba, för beslut som rör finansieringen av humanitära insatser och projekt.

Villkoren för hur gemenskapen skall ge och förvalta det humanitära bistånd som finansieras via Europeiska gemenskapernas allmänna budget bör fastställas, medan de omedelbara hjälpåtgärder som föreskrivs i den fjärde AVS-EG-konventionen som undertecknades i Lomé den 15 december 1989 och ändrades genom avtalet om ändring av nämnda konvention, undertecknat i Mauritius den 4 november 1995, även i fortsättningen styrs av de förfaranden och villkor som fastställs i nämnda konvention.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

KAPITEL I

Mål och allmänna riktlinjer för det humanitära biståndet

Artikel 1

Gemenskapens humanitära bistånd skall omfatta icke-diskriminerande biståndsinsatser, hjälp- och skyddsinsatser till förmån för befolkningsgrupper i tredje länder, särskilt de mest utsatta befolkningsgrupperna och i första hand befolkningen i utvecklingsländer, offer för naturkatastrofer, händelser med mänskligt ursprung såsom krig och konflikter eller extraordinära situationer eller omständigheter jämförbara med naturkatastrofer eller katastrofer orsakade av människan och detta under den tid som krävs för att möta de humanitära behov som dessa olika situationer medför.

Detta bistånd skall även omfatta riskförebyggande insatser samt insatser för att förebygga katastrofer eller jämförbara extraordinära omständigheter.

Artikel 2

Det humanitära bistånd som avses i artikel 1 i denna förordning skall särskilt ha till syfte att

- a) rädda och skydda liv i och efter akuta krissituationer och vid naturkatastrofer där människoliv krävts och som inneburit fysiskt och psykosocialt lidande samt omfattande materiala skador,
- b) ge den hjälp och det stöd som krävs till befolkningsgrupper som drabbats av mer långvariga kriser på grund av framför allt konflikter eller krig, som har orsakat samma effekter som de som anges i punkt a, ovan, särskilt då dessa befolkningsgrupper inte kan få

tillräcklig hjälp av sina egna myndigheter eller i de fall då det inte finns några myndigheter,

- c) bidra till finansieringen av transporten av biståndet och till att detta bistånd når fram till sina mottagare med hjälp av alla tillgängliga logistiska medel, och genom att skydda humanitär personal och deras utrustning, med undantag av verksamhet av försvarskaraktär.
- d) utveckla kortsiktiga rehabiliterings- och återuppbyggnadsarbeten, särskilt i fråga om infrastruktur och utrustning, i nära samarbete med de lokala strukturerna, för att underlätta att hjälpen kommer fram, förhindra att effekterna av krisen förvärras och för att börja hjälpa de drabbade befolkningsgrupperna att uppnå ett minimum av självförsörjning, om möjligt med iakttagande av de långsiktiga utvecklingsmålen,
- e) hantera konsekvenserna av befolkningsomflyttningar (flyktingar, fördrivna eller repatrierade personer) som följd av naturkatastrofer eller katastrofer som framkallats av människan samt att slutföra åtgärderna för att återföra människor, till deras hemländer och hjälp för att de åter skall kunna bosätta sig i sina hemländer, när de villkor som uppställts för detta i gällande internationella konventioner har uppfyllts,
- f) säkerställa en beredskap för risker i samband med naturkatastrofer eller jämförbara extraordinära omständigheter och använda ett lämpligt varnings- och interventionssystem,
- g) stödja civila skyddsåtgärder till förmån för offer för konflikter eller jämförbara extraordinära omständigheter, i enlighet med gällande internationella konventioner.

Artikel 3

Det bistånd från gemenskapen som avses i artiklarna 1, 2 och 4 får användas till att finansiera inköp och anskaffande av varje produkt eller materiel som är nödvändigt för att genomföra humanitära insatser, inklusive uppbyggnad av bostäder eller skydd för de berörda befolkningsgrupperna, kostnader för lokal eller utländsk personal som arbetar inom denna verksamhet, utgifter för lagerhållning, nationella och internationella transporter, logistisk stöd och distribution av hjälpen samt till varje annan åtgärd som avser att underlätta eller möjliggöra att få fritt tillträde till biståndsmottagarna.

Biståndet får även användas till att finansiera varje annan kostnad som är direkt knuten till genomförandet av humanitära insatser.

Artikel 4

Det gemenskapsbistånd som avses i artiklarna 1 och 2 får dessutom användas till att finansiera

- förberedande undersökningar av humanitära insatsers genomförbarhet samt utvärdering av humanitära projekt och insatser,
- åtgärder för uppföljning av humanitära projekt och insatser,
- åtgärder i liten skala — vilka gradvis skärs ned när det rör sig om flerårig finansiering — för utbildning och studier med anknytning till humanitära insatser,
- kostnader för att framhäva biståndets gemenskapskaraktär,
- åtgärder för att medvetandegöra och informera i syfte att öka kunskapen om den humanitära problematiken, särskilt hos den europeiska allmänheten men även i tredje länder där gemenskapen finansierar viktiga humanitära insatser,
- åtgärder för att stärka gemenskapens samordning med medlemsstaterna, andra tredje länder som är bidragsgivare, internationella humanitära organisationer och institutioner, icke-statliga organisationer samt sådana organisationer som företräder dessa senare,
- tekniska hjälpinsatser som är nödvändiga för att genomföra humanitära projekt, inklusive utbyte av tekniska kunskaper och erfarenheter mellan europeiska humanitära organisationer och organ eller mellan dessa och sådana i tredje land,
- humanitära insatser för minröjning, inklusive medvetandegörande av lokalbefolkningen vad beträffar truppmminor.

Artikel 5

Gemenskapens finansiering enligt denna förordning, skall utgå i form av gåvobistånd

Verksamhet som avses i denna förordning skall vara befriad från skatter, avgifter och tull.

KAPITEL II

Villkor för att humanitärt bistånd skall ges

Artikel 6

De åtgärder för humanitärt bistånd som finansieras av gemenskapen får genomföras antingen på begäran av internationella eller icke-statliga organ och organisationer, en medlemsstat eller ett mottagarland, eller på kommissionens initiativ.

Artikel 7

1. Icke-statliga organisationer som kan åtnjuta finansiering från gemenskapen för att genomföra åtgärder som anges i denna förordning skall uppfylla följande kriterier:

- a) De skall ha rättslig ställning i en medlemsstat i gemenskapen som oberoende organisation utan vinstsyfte enligt gällande lag i den staten.
 - b) De skall ha sitt säte i en medlemsstat i gemenskapen eller i tredje land som är mottagare av bistånd från gemenskapen och detta säte skall utgöra faktiskt centrum för alla beslut om åtgärder som finansieras enligt denna förordning. I undantagsfall får sätet vara beläget i ett annat tredje land, som är bidragsgivare.
2. För att avgöra om en icke-statlig organisation kan erhålla finansiering från gemenskapen skall följande faktorer beaktas:
- a) Dess administrativa och finansiella förvaltningsförmåga.
 - b) Dess tekniska och logistiska förmåga i förhållande till den planerade insatsen.
 - c) Dess erfarenhet av humanitärt bistånd.
 - d) Resultaten av tidigare insatser som organisationen genomfört, särskilt sådana som finansierats av gemenskapen.
 - e) Dess villighet att vid behov delta i ett system för samordning upprättat inom ramen för en humanitär insats.
 - f) Dess förmåga och villighet att utveckla samarbetet med de humanitära aktörerna och i bassamhällena i berörda tredje länder.
 - g) Dess opartiskhet när det humanitära bistånd ges.
 - h) I förekommande fall, dess tidigare erfarenhet i det tredje land som berörs av den humanitära insatsen i fråga.

Artikel 8

Gemenskapen får även finansiera de humanitära insatser som genomförs av internationella organ och organisationer.

Artikel 9

Gemenskapen får också, när det visar sig nödvändigt, finansiera humanitära insatser som genomförs av kommissionen eller specialiserade organisationer i medlemsstaterna.

Artikel 10

1. För att säkerställa och öka effektiviteten och enhetligheten mellan gemenskapens och medlemsstaternas bestämmelser om humanitärt bistånd kan kommissionen ta varje lämpligt initiativ för att främja en nära samordning mellan sin egen och medlemsstaternas verksamhet, både när det gäller beslut och på fältet. I detta syfte skall medlemsstaterna och kommissionen upprätthålla ett system för ömsesidig information.

2. Kommissionen skall se till att de humanitära insatser som finansieras av gemenskapen är samordnade och överensstämmer med de aktioner som genomförs av internationella organisationer och organ, särskilt de som ingår i Förenta nationernas system.

3. Kommissionen skall sträva efter att utveckla samarbetet och samverkan när det gäller humanitärt bistånd mellan gemenskapen och tredje länder som är biståndsgivare.

Artikel 11

1. Kommissionen skall fastställa villkoren för tilldelning, mobilisering och genomförande av sådant bistånd som avses i denna förordning.

2. Biståndet skall ges endast om mottagaren iakttar dessa villkor.

Artikel 12

Varje finansieringskontrakt som sluts i enlighet med denna förordning skall särskilt föreskriva att kommissionen och revisionsrätten får företa kontroll på plats och vid de humanitära parternas säte enligt de sedvanliga regler som fastställs av kommissionen inom ramen för gällande bestämmelser, särskilt bestämmelserna i budgetförordningen för Europeiska gemenskapernas allmänna budget.

KAPITEL III

Förfaranden för genomförande av humanitära insatser

Artikel 13

Kommissionen kan besluta om nödhjälpsåtgärder upp till 10 miljoner ecu.

Nödhjälpsåtgärder skall anses nödvändiga om de

- svarar mot ett omedelbart och orförtsett humanitärt behov i samband med naturkatastrofer eller katastrofer av plötslig art orsakade av människan, som översvämningar, jordbävningar och väpnade konflikter eller jämförbara situationer, samt
- är begränsade i tiden till att möta denna oförutsedda nödsituation och medel avsätts för att möta de humanitära behov som avses i första strecksatsen under en tidsperiod som inte överstiger sex månader och som anges i finansieringsbeslutet.

För åtgärder som uppfyller dessa villkor och som överstiger 2 miljoner ecu skall kommissionen

- fatta beslut,
- ge medlemsstaterna skriftligt besked om detta inom 48 timmar, samt

- redogöra för sitt beslut vid nästa möte i kommittén och särskilt motivera varför den använt sig av nödhjälpsförfarandet.

Kommissionen skall handla enligt det förfarande som anges i artikel 17.3 och inom ramen för artikel 15.2 andra strecksatsen när den beslutar om huruvida de vidtagna åtgärderna enligt nödhjälpsförfarandet skall fortsätta.

Artikel 14

Det åligger kommissionen att ge anvisningar, fatta beslut, administrera, följa upp och utvärdera de insatser som avses i denna förordning i enlighet med gällande budgetförfaranden och andra gällande förfaranden, särskilt de som anges i budgetförordningen för Europeiska gemenskapens allmänna budget.

Artikel 15

1. Kommissionen skall, i enlighet med det förfarande som anges i artikel 17.2.

- besluta om gemenskapens finansiering av de skyddsåtgärder som avses i artikel 2 c som ett led i genomförandet av de humanitära insatserna,
- anta tillämpningsföreskrifter till denna förordning,
- besluta om direkta ingripanden av kommissionen eller om finansiering av ingripanden av specialiserade organ i medlemsländerna,

2. Kommissionen skall, i enlighet med det förfarande som anges i artikel 17.3

- godkänna övergripande planer som är ämnade att ge en enhetlig ram för åtgärderna i ett land eller i en bestämd region där den humanitära krisen, särskilt genom sin omfattning eller genom sin komplexitet, är av bestående natur, liksom de finansiella anslagen. I detta sammanhang skall kommissionen och medlemsstaterna pröva vilka prioriteringar som skall göras inom ramen för genomförandet av dessa övergripande planer,
- besluta om projekt där beloppet överstiger 2 miljoner ecu, utan att detta påverkar tillämpningen av artikel 13.

Artikel 16

1. Den kommitté som avses i artikel 17 skall en gång om året genomföra ett åsiktsutbyte på grundval av en rapport från en företrädare för kommissionen om de allmänna riktlinjerna för det kommande årets humanitära bistånd och en undersökning av de allmänna problem rörande samordningen av gemenskapens och det nationella humanitära biståndet samt av alla allmänna och särskilda frågor om gemenskapsbistånd inom detta område.

2. Kommissionen skall också till den kommitté som avses i artikel 17 överlämna information om hur avtalen för administration av det humanitära biståndet utvecklas, däribland ramavtalet för partnerskap.

3. Den kommitté som avses i artikel 17 skall likaledes informeras om kommissionens planer för utvärdering av humanitära insatser och eventuellt om tidsplanen för arbetet.

Artikel 17

1. Kommissionen skall biträdas av en kommitté som skall bestå av företrädare för medlemsstaterna och ha en företrädare för kommissionen som ordförande.

2. När det hänvisas till det förfarande som fastställs i denna punkt skall kommissionens företrädare förelägga kommittén ett förslag till åtgärder. Kommittén skall yttra sig över förslaget inom den tid som ordföranden bestämmer med hänsyn till hur brådskande frågan är. Den skall fatta sitt beslut med den majoritet som enligt artikel 148.2 i fördraget skall tillämpas vid beslut som rådet skall fatta på förslag av kommissionen, varvid medlemsstaternas röster skall vägas enligt bestämmelserna i samma artikel. Ordföranden får inte rösta.

Kommissionen skall själv anta förslaget om det är förenligt med kommitténs yttrande.

Om förslaget inte är förenligt med kommitténs yttrande eller om inget yttrande avges, skall kommissionen utan dröjsmål föreslå rådet vilka åtgärder som skall vidtas. Rådet skall fatta sitt beslut med kvalificerad majoritet.

Om rådet inte har fattat något beslut inom en månad från det att förslaget mottagits, skall kommissionen själv besluta att de föreslagna åtgärderna skall vidtas.

3. När det hänvisas till det förfarande som fastställs i denna punkt skall kommissionens företrädare förelägga kommittén ett förslag till åtgärder. Kommittén skall yttra sig över förslaget inom den tid som ordföranden bestämmer med hänsyn till hur brådskande frågan är. Den skall fatta sitt beslut med den majoritet som enligt artikel 148.2 i fördraget skall tillämpas vid beslut som rådet skall fatta på förslag av kommissionen, varvid medlemsstaternas röster skall vägas enligt bestämmelserna i samma artikel. Ordföranden får inte rösta.

Kommissionens beslut skall ha omedelbar verkan. Om beslutet inte är förenligt med kommitténs yttrande skall kommissionen emellertid genast underrätta rådet. I sådana fall skall kommissionen uppskjuta verkställandet av de beslutade åtgärderna under en månad räknat från den dag då rådet underrättats.

Rådet får fatta ett annat beslut med kvalificerad majoritet inom den tid som anges i föregående stycke.

Artikel 18

1. Kommissionen skall regelbundet utvärdera de insatser för humanitärt bistånd som finansieras av gemenskapen för att fastställa om de mål som avses med dessa insatser har uppnåtts och för att utarbeta riktlinjer som kan förbättra insatsernas effektivitet i framtiden. Kommissionen skall förelägga kommittén en sammanfattning, som också anger de anlitade experternas ställning, av de utvärderingar som gjorts, vilka i förekommande fall kan granskas av kommittén. Utvärderingsrapporterna skall vara tillgängliga för de medlemsstater som så begär.

2. På begäran av medlemsstaterna och tillsammans med dem får kommissionen också företa utvärderingar av resultaten av Europeiska gemenskapens insatser och planer på det humanitära området.

Artikel 19

Efter varje budgetår skall kommissionen förelägga Europaparlamentet och rådet en årsrapport med en sammanfattning av de insatser som finansierats under budgetåret.

Sammanfattningen skall särskilt innehålla upplysningar om de aktörer som medverkat vid genomförandet av de humanitära insatserna.

Rapporten skall också innehålla en sammanställning av de externa utvärderingar som i förekommande fall utförts för specifika insatser.

Kommissionen skall, senast en månad efter sitt beslut och utan att det påverkar artikel 13, underrätta medlemsstaterna om de insatser som godkänts, med uppgift om belopp, art, mottagande befolkningsgrupp samt samarbetsparter.

Artikel 20

Tre år efter det att denna förordning trätt i kraft, skall kommissionen förelägga Europaparlamentet och rådet en total utvärdering av de insatser som gemenskapen finansierat inom ramen för denna förordning, tillsammans med förslag om förordningens framtid samt, vid behov, förslag till ändringar i förordningen.

Artikel 21

Denna förordning träder i kraft den tredje dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater.

Utfärdad i Luxemburg den 20 juni 1996.

På rådets vägnar

P. BERSANI

Ordförande
